

Որքան է մեր ՀՆԱ-ն Բաց նամակ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության նախագահ պրն Ստեփան Մասցակյանյանին

Մեծարգո պրն Մասցակյանյան

Մինչև 2010 թ. 2եր կողմից ղեկավարող ծառայությունը ամեն ամսվա 20-ին հրապարակում էր մեր երկրի սննդամթերքային զարգացման արդյունքները՝ սկսած սվյալ տարվա հունվարից մինչև նախորդ ամսվա վերջը: Այդ արդյունքների մեջ գլխավորը համախառն ներքին արդյունքն էր (ՀՆԱ)՝ երկրի սննդամթերքային կարելուրդային ցուցանիշը, որը ցույց էր տալիս թե որքան նոր արժեք էր արձանագրվել երկրում (թեկուզ էլ մոտավոր, բայց էլ բավարար ձեռնարկային զննահատակում): Ի դեպ, Հարավային Կովկասի երկրների մեջ Հայաստանն առանձնանում էր իր կարգաշահողությամբ, ամեն ամսվա 20-ին թողարկելով իր ամփոփագիրը (սա իմ հղատրությունն առարկան էր): Մեզ գրեթե հավասար էր Ադրբեյջանը, իսկ Վրաստանը մեզանից հեռավոր էր. նրա ՀՆԱ-ն կարող էր հրապարակվել կես տարի ուշացումով:

Ի՞նչ է ՏԱՅ-ը

2011 թ. սկզբում ՀՀ վիճակագրության ղեկավար խորհուրդ (ՎԴԽ) հայտարարեց, որ հետախույս ամսի 20-ին դադարեցվում է ՀՆԱ-ի հրապարակումը (ամսական), փոխարենը ամեն ամիս հրապարակվում է այսպես կոչված սննդամթերքային ակտիվության ցուցանիշը (ՏԱՅ): Վկայակոչվում է ԱՄՆ-ի և այլ կառույցների (հասկալից էլ արժանիության) փորձագետների խորհուրդները:

ՏԱՅ-ը սահմանվում է այսպես (մեջբերում են դաշնային ՏՄԻ-ից)՝ «արտադրանքի թողարկման իրական ծավալի փոփոխության ամսական ազդեցությունը ցուցանիշ»: Տողերիս հեղինակը սննդամթերք է, բայց այս սահմանումից երեւում է, որ ՏԱՅ-ը արտահայտում է ոչ միայն երկրում արտադրվող նոր արժեքը (ինչպես ՀՆԱ-ն), այլ ամբողջ արժեքը, ներառյալ հունձը: Այլ խոսքով ասած, եթե սվյալ երկրում սկսվի արտադրվել մի արտադրանք, որի հունձը թանկ է և բերվում է դրսից (ասենք, Հայաստանի դեղինը՝ հուն ալմաստ) ապա նրա ՏԱՅ-ը կսրուկ կաճի, թեև նոր արժեք չի արձանագրվել երկրում: Այլ կերպ ասած, ՏԱՅ-ը այն ցուցանիշն է, որի վրա մասնագետները ծիծաղում էին նույնիսկ հանգուցյալ ԽՍՀՄ-ում:

Կա նաև երկու այսպիսի հանգամանք. նախ՝ ՀՆԱ-ն փող է և ցույց է տալիս երկրի իրական հզորությունը, իսկ ՏԱՅ-ը միայն ինդեքս է, սուկոս նախորդ ժամանակաշրջանի համար: Երկրորդ՝ սննդամթերքային ակտիվության ցուցանիշը նույն անունն ունի, ինչ ԿԲ-ի կողմից վարող հրատարակվող մի այլ ինդեքս: Սա լրացուցիչ խառնածո է արդյունք է տալիս: Չոր չէ, որ ներմուծելով այդ սխառահեղ ՏԱՅ-ը, ՎԴԽ-ն չի հրաժարվում ՀՆԱ-ի հրապարակումից: Միայն (երեւի հետեւելով «թափանցիկ գործելու» մեծական հորդորներին) դա կարվի ոչ թե ամեն ամիս, այլ եռամսյակը մեկ:

Արդյունքում ունեցանք մի կասկածելի ցուցանիշ՝ ՏԱՅ-ի ամսական հրապարակում: Դա դեռ ոչինչ: Վասն այն է, որ ունեցանք սննդամթերքային կարելուրդային ցուցանիշի՝ ՀՆԱ-ի մասին սվյալների մեծ ուշացում: Կրկնեմ՝ մինչև անցյալ տարի մեմ հուլիսի 20-ին իմանում էինք առաջին կիսամյակի նոստավոր ՀՆԱ-ն: Այս տարի ես այս տողերը գրում եմ սեղանների վերջին, ու դեռ մեզ հայտնի չէ հունվար-հունիսի ՀՆԱ-ն: Այ թե ինչու կասանք Վրաստանին: Իսկ Ադրբեյջանի (ու նաև ԱՊՀ երկրների մեծ մասին) ՀՆԱ-ն կա: Կրկնում եմ, թեկուզ էլ մոտավոր արժեքը, ինչի իմացությունը շատ անհրաժեշտ է:

Հայաստանի Կառնուրդն ու արժեքի ստանդարտները

Սովորաբար, երբ խոսում են Հայաստանի Կառնուրդի և արժեքի հակասության մասին, հիշատակում են համատեղաբանության խնդիրն ու նման այլ հիմնարկներ: Իմ կարծիքով, խնդիրն ավելի բարդ է, և միջազգային ստանդարտները մեզ դարձնում են ավելի խորացնում են մեր և զարգացած երկրների միջև առկա խզումը:

Վկա՝ այս սխառահեղ ՏԱՅ-ը: Ստացվում է, որ ամսական արժեքային փորձագետներին՝ ՎԴԽ-ն Հայաստան ավտարհուն զգեսությունն ու խավար է տարածում: Չէ՞ որ ՀՆԱ-ի արժեքների սղատում են ոչ միայն լրագրողները (որոնք մասնագետ չլինելով, կրկնում են ամեն, ինչ լսում են), այլև, օրինակ, կառավարության անդամները: Տեսե՛ք՝ կառավարության վերջին միստերից մեկում հնչեց. «այս տարի հարկեր/ՀՆԱ հարաբերությունը անցյալ տարվա համեմատ բարձրացել է»: Ինչպե՞ս դա իմացան, երբ ՀՆԱ արժեքը չի հրապարակվել: Իսկ ՀՆԱ արժեքը ղեկ է նաև շատ ուրիշ նպատակներով: Հենց Եվրոմիության անդամ Գերմանիայի ՀՆԱ-ն հիմնված լինելով նոր ճգնաժամի մասին: Չգիտես ինչու, նրանց ՀՆԱ-ի մասին սվյալները եկան ժամանակին, ինչպես Հայաստանում մինչև 2011 թվականը:

Այսպիսով, դիմելով Ձեզ, մեծարգո՛ պրն Մասցակյանյան, ես խնդրում եմ հղում հանուն Հայաստանի. մի ուշացրե՛ք ՀՆԱ-ի արժեքների հրապարակումը, թեկուզ էլ մոտավոր: Զավ լիցի, ես Ձեզ կոչ ցնեմ անուն հրաժարվել ԱՄՆ-ի և ԵՄ-ի առաջարկած ստանդարտներից: Եթե նրանք խորհուրդ են տալիս հրապարակել ՏԱՅ-ը և Սեւան լճի վրայի ամրոցի շարժման արագությունը, հրապարակե՛ք: Բայց միջոց գտե՛ք ժամանակին հրապարակելու նաև ՀՆԱ-ն: Թեկուզ էլ մոտավոր ձեռնարկով: Նախորդ փորձն ատում է, որ Ձեր հիմնարկն ի վիճակի է դա անել: Դա է ղեկս Հայաստանին և աշխարհին:

ՏՄԻՆՈՒՆ ԿՈՎՏԵՄԲԵՐ

«Վանաձորի օր» համախառնաբանին տոնակատարությունն այս տարի նվազեց սասանելներով անգամ: Զարգացող օրվան նվիրված միջոցառումները մեկնարկել էին դեռևս մի ամիս օր առաջ՝ տարբեր մակարդակի վրա կենտրոնանալով ու կրթական հաստատություններում, իսկ գլխավոր միջոցառումն անցկացվեց հոկտեմբերի 1-ին՝ համախառն մարզկենտրոնի գրեթե բոլոր կոլեկտիվներին՝ դրոշմներ, մանկադասերով, մարզական ու մակարդակի կենտրոններ, հասարակական կազմակերպություններ: Հայրի հրապարակը վաղ առավոտից տոնական տրամադրությամբ էր լեցուն՝ զարդարված դրոշմներով, հայր շքանշաններով խորհրդանշող փուլիկներով և հին Հարախիսան խորհրդանշող դասարաններով ու նկարներով: Հնչում էր տոնական երաժշտություն, որի հնչյունների մեր և կազմակերպիչներ էին անուն փոխ-

րա Ջուլիակյանը, Մարինե Թաթևյանը, դրամատուրգ, արձակագիր Էլֆի Զոհրաբյանը, կարգաչին իրենց գործերից: - Հանդիսություն էր կազմակերպվել նաև Դուրուկի արձանի մոտ: Ինչպես հայտնի է՝ արձանը կանգնեցվել է ի տափով անվանի դուրուկահար, մակարդակի երախտավոր, մեր համախառնաբանի Արսավազ Տեր-Հովհաննիսյանի, ու հասկանալի է, որ արձանի տեղում համընկնում էր դուրուկահարի ծննդյան տարեդարձի հետ: Արձանի մոտ հավաքվել էին Արսավազ Տեր-Հովհաննիսյանի ընտանիքի անդամները, արվեստագետներ, երաժշտասերներ, բազմաթիվ վանաձորցիներ: Ներկաներին ողջույնի խոսք ասաց արձանի մոտ հավաքվել էին Դուրուկյանը: Ժողովրդական, ազգագրական երգերի կատարումներով հանդես եկան «Հորովել» երգի-դարի համույթի մեներգիչ-

հոգե արձանից Սամվել Դարբինյանը, ում անմիջական նախաձեռնությամբ էլ արդեն 11-րդ անգամ նվազեց և արձանի տեղում: Ընդհանուրով խոսք հոգե նաև Աթուր Նալբանդյանը: Օրհնության խոսք հոգե Վանաձորի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու հոգևոր հովիվ Տեր Օհան Բախան Լուսարարյանը: Վանաձորի արձանից հեռավոր Գագիկ Սիմոնյանը ընթերցեց համայնքի ավագանու որոշումը՝ Ռալֆ Յիրիկյանին «Վանաձորի տափավոր արձանից» կոչում շնորհելու մասին՝ հազվի առնելով մարզկենտրոնում նրա կողմից իրականացված բարեգործական ծրագրերն ու մեծ ներդրումները: Բ. Յիրիկյանը ներկաներին ողջունելու հնարավորություն ստացավ արդեն որդես համախառնաբանի: Վերջերս, ինչպես հայտնի է,

Ընդհանր տոն, Վանաձոր տոնական տրամադրությամբ էին լեզուն փողոց ու բակ

րկները, գեղանկարում՝ Ս. Արաքչյանի անվան գեղարվեստի դպրոցի սաները, ներկայացված էին ֆաղափ երիտասարդ գեղանկարիչներ Ռուբեն Սուվարու, Արսյոն Բասենցու, Քրիստինե Ասլանյանի, «Թռիչք» ՀԿ սաների և այլոց ստեղծագործությունները: Ներկաներին առանձնակի ոգեւորություն էին տարգետնում «Վարդանանց հետնորդներ» փողային նվագախմբի ելույթները:

Վաղ առավոտից Հայրի հրապարակից մեկնարկել էր նաև հեծանվավազը՝ Վանաձորի՝ երեխաների խնամքի և դաստիարակության թիվ 1 գիշերօթիկ հաստատության հեծանվային խմբակի սաների մասնակցությամբ: Հրապարակում շրջում էին հեծանվային հեծանների կերպարներ մարմնավորող՝ գունազարդ հագուստով հանդերձավորված երիտասարդ դերասանները, հեծաններ էին դասնում փոփոխներին, երգում ու արտասանում նրանց հետ: Լավագույններն արժանանում էին փոփոխ նվերներ:

ներ Սուսաննա Ջաղիսյանը, ՀՀ արվեստի վասակավոր գործիչ Ստեփան Դալլախյանը, ժողգործիչների համույթը, կրտսեր Արսավազ Տեր-Հովհաննիսյանը: Տոնակատարությանը մասնակցելու նպատակով Վանաձոր էին այցելել «ՎիվաՍել ՄՍՍ-ի» գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը, Հայաստանում Բուլղարիայի Գեորգի Կարասամասովը, Փասադենա-Վանաձոր ֆուր ֆաղափների համաձայնագրի Մասյա Մանթեզը, դասվիրակության կազմում էին ես 8 հյուրեր՝ Փասադենայից: Նրանց համար ընդունելություն էր կազմակերպվել Վանաձորի ֆաղափաբաններին: Հյուրերն այցելեցին նաև թիվ 2 նախադպրոցական հաստատություն: Ինչպես հայտնի է՝ մանկադասերում այս տարվա մայիսից հիմնանորոգման աշխատանքներ են իրականացվում «Փրկեցե՛ք երեխաներին» կազմակերպության ֆինանսական աջակցությամբ (20 մլն դրամ) և ֆաղափաբանության համատեղ ներդրմամբ (10 մլն դրամ): Կառնուրդ էին կատարվում նաև կատարվել է իր հարկի սակ առնելու, կրթելու և դաստիարակելու փոփոխներին: Հյուրերը ես իրենց գոհունակությունը հայտնեցին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ:

Ռալֆ Յիրիկյանի կողմից բնականների բանալիներ հանձնվեցին սնակային ավաններում բնակվող 20 ընտանիքի: Այդ ընտանիքների փոփոխները ձեռագործ աշխատանքներ հանձնեցին մեծ բարեարի՛ն ի նշան երախտագիտության: Մասյա Մանթեզը ես ընդհանուրով Վանաձորից հեռավորում էր Վանաձորի և Փասադենայի բարեկամությունն արդեն 20 տարվա դասնություն ունի: Նա հույս հայտնեց, որ այդ բարեկամությունը կարունակվի դեռևս շատ երկար և ֆաղափաբանի հանձնեց հուշանվեր:

Զարգացող օրվան նվիրված միջոցառումներ և մրցաշարեր: - Հրանտ Մաթեոսյանի անվան զբոսայգում՝ արձակագրի արձանի մոտ, անցկացվեց միջոցառում մարզկենտրոնի գրողների և մտավորականների մասնակցությամբ: «Վանաձորի օր» տոնակատարության առիթով ներկաներին ընդհանուրով Հայաստանի գրողների միության Լոռու մարզային բաժանմունքի նախագահ, բանաստեղծ Մանվել Միկոյանը: Նա ներկայացրեց բաժանմունքի ստեղծման դասնությունը՝ նշելով, որ բաժանմունքը համալրված է ավագ, միջին և երիտասարդ ստեղծագործողներով, ովքեր ակտիվորեն տարգրվում են գրական մասնակցում, գրքեր հրատարակում: Ընդհանուրով խոսք ասաց նաև երգիծաբան, դրամատուրգ, ՀՀ մակարդակի վասակավոր գործիչ Սամվել Խալաթյանը: Նրան, ինչպես նաև Ս. Ջոնյանի տուն-թանգարանի սնորեն, բանաստեղծուհի Լենա Արթուրյանը, երիտասարդ ստեղծագործողներ Նախ-

Պրկարվեստական կատարումներով համախառնաբանին տոնակատարությանը մասնակցելու նպատակով Վանաձոր էին այցելել «ՎիվաՍել ՄՍՍ-ի» գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը, Հայաստանում Բուլղարիայի Գեորգի Կարասամասովը, Փասադենա-Վանաձոր ֆուր ֆաղափների համաձայնագրի Մասյա Մանթեզը, դասվիրակության կազմում էին ես 8 հյուրեր՝ Փասադենայից: Նրանց համար ընդունելություն էր կազմակերպվել Վանաձորի ֆաղափաբաններին: Հյուրերն այցելեցին նաև թիվ 2 նախադպրոցական հաստատություն: Ինչպես հայտնի է՝ մանկադասերում այս տարվա մայիսից հիմնանորոգման աշխատանքներ են իրականացվում «Փրկեցե՛ք երեխաներին» կազմակերպության ֆինանսական աջակցությամբ (20 մլն դրամ) և ֆաղափաբանության համատեղ ներդրմամբ (10 մլն դրամ): Կառնուրդ էին կատարվում նաև կատարվել է իր հարկի սակ առնելու, կրթելու և դաստիարակելու փոփոխներին: Հյուրերը ես իրենց գոհունակությունը հայտնեցին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ:

Մ.Ն.Ն. ԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

PKK-ն ամենեւին էլ չի կազմալուծվում

Պարզապես հայտարարություններով Թուրքիայի ղեկավարությունը փորձում է կազմալուծման սպասում ստեղծել

Վերջին օրերին Թուրքիայում գրեթե ամեն օր սղանվում են զինծառայողներ եւ ոստիկանության աշխատողներ: Զինծառայողները սղանվում են բնակավայրերից դուրս սեղակավաձիդ հարձակումների կամ բախումների, իսկ ոստիկանության աշխատողները՝ բախումներում ահաբեկչության հետևանքով: Հարձակումներից զերծ չեն մեծ ոստիկանացիները: Ընդ որում՝ զինծառայողներ եւ ոստիկանության աշխատողներ սղանում են հարավարևելյան հատվածում, որտեղ քիչ թվով արևմտյան զորքեր են նախնականում Թուրքիայի ֆրոնտակ առեւտրային եւ հարավարևելյան երկրամասում, ոչ էլ ֆրակկան հոծ բնակչություն ունեցող գյուղերով ու ֆաղաֆներով:

Բնակավայրերից դուրս հարձակումները դառնալիս են դրսևորում, նաև զորանոցների վրա իրականացնում է Քուրդիստանի աշխատավորական կուսակցությունը՝ PKK-ն, իսկ ֆաղաֆներում ոստիկանության վրա՝ վերջինի ֆաղաֆային կազմակերպությունը հանդիսացող Քուրդիստանի բազմությունների միությունը Թուրքիայի բուրհորդարանը՝ KCK/TM-ն:

Վերջին օրերին Թուրքիայում գրեթե ամեն օր սղանվում են զինծառայողներ եւ ոստիկանության աշխատողներ: Զինծառայողները սղանվում են բնակավայրերից դուրս սեղակավաձիդ հարձակումների կամ բախումների, իսկ ոստիկանության աշխատողները՝ բախումներում ահաբեկչության հետևանքով: Հարձակումներից զերծ չեն մեծ ոստիկանացիները: Ընդ որում՝ զինծառայողներ եւ ոստիկանության աշխատողներ սղանում են հարավարևելյան հատվածում, որտեղ քիչ թվով արևմտյան զորքեր են նախնականում Թուրքիայի ֆրոնտակ առեւտրային եւ հարավարևելյան երկրամասում, ոչ էլ ֆրակկան հոծ բնակչություն ունեցող գյուղերով ու ֆաղաֆներով:

Բնակավայրերից դուրս հարձակումները դառնալիս են դրսևորում, նաև զորանոցների վրա իրականացնում է Քուրդիստանի աշխատավորական կուսակցությունը՝ PKK-ն, իսկ ֆաղաֆներում ոստիկանության վրա՝ վերջինի ֆաղաֆային կազմակերպությունը հանդիսացող Քուրդիստանի բազմությունների միությունը Թուրքիայի բուրհորդարանը՝ KCK/TM-ն:

Չնայած դրան, վարչապետ Երդողանի գլխավորությամբ, Թուրքիայի ղեկավարներն անընդմեջ PKK-ի եւ նրա ֆաղաֆային կազմակերպության կազմալուծման մասին են խոսում՝ դրա հաստատմանը օգնողներին եւ նրանց հարձակումները կասեցնողներին: Իսկ վերջինի ֆաղաֆային կազմակերպությունը հանդիսացող Քուրդիստանի բազմությունների միությունը Թուրքիայի բուրհորդարանը՝ KCK/TM-ն:

2006-ին վերջնականապես ձեւավորված այս կազմակերպության կենտրոնական մասնաճյուղը արտասահմանում է: Կազմակերպությունը մասնաճյուղեր ունի Եվրոպական եւ արաբական երկրներում, ինչպես, ասենք, Իրանում, Իրանում եւ Սիրիայում: Ունի նաև հարակից կառույցներ, միասնական սահմանադրություն եւ ներկայություն Թուրքիայի ավելի քան 15 ֆաղաֆներում, մասնավորապես Դիարբեկում, Վանում, հավաքաբար Անկարայում, Աստրախանում եւ Անթաթիայում, որովհետև վերջերս այս ֆաղաֆային կազմակերպությունը թափանցել է Կարգու-կանոնի միջոցով Երդողանի կողմից Երդողանի «Արարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության միջոցով: Քեթանի կողմից Երդողանի կողմից կազմակերպված ֆրակկան հարցը համարել երկրի առաջնահերթ ներքին խնդիրը:

2006-ին վերջնականապես ձեւավորված այս կազմակերպության կենտրոնական մասնաճյուղը արտասահմանում է: Կազմակերպությունը մասնաճյուղեր ունի Եվրոպական եւ արաբական երկրներում, ինչպես, ասենք, Իրանում, Իրանում եւ Սիրիայում: Ունի նաև հարակից կառույցներ, միասնական սահմանադրություն եւ ներկայություն Թուրքիայի ավելի քան 15 ֆաղաֆներում, մասնավորապես Դիարբեկում, Վանում, հավաքաբար Անկարայում, Աստրախանում եւ Անթաթիայում, որովհետև վերջերս այս ֆաղաֆային կազմակերպությունը թափանցել է Կարգու-կանոնի միջոցով Երդողանի կողմից Երդողանի կողմից կազմակերպված ֆրակկան հարցը համարել երկրի առաջնահերթ ներքին խնդիրը:

Չնայած դրան, վարչապետ Երդողանի գլխավորությամբ, Թուրքիայի ղեկավարներն անընդմեջ PKK-ի եւ նրա ֆաղաֆային կազմակերպության կազմալուծման մասին են խոսում՝ դրա հաստատմանը օգնողներին եւ նրանց հարձակումները կասեցնողներին: Իսկ վերջինի ֆաղաֆային կազմակերպությունը հանդիսացող Քուրդիստանի բազմությունների միությունը Թուրքիայի բուրհորդարանը՝ KCK/TM-ն:

Չնայած դրան, վարչապետ Երդողանի գլխավորությամբ, Թուրքիայի ղեկավարներն անընդմեջ PKK-ի եւ նրա ֆաղաֆային կազմակերպության կազմալուծման մասին են խոսում՝ դրա հաստատմանը օգնողներին եւ նրանց հարձակումները կասեցնողներին: Իսկ վերջինի ֆաղաֆային կազմակերպությունը հանդիսացող Քուրդիստանի բազմությունների միությունը Թուրքիայի բուրհորդարանը՝ KCK/TM-ն:

Պուսինը հողված է գրել աղագա Եվրասիական միության մասին

ՌԴ վարչապետ Վլադիմիր Պուսինը «Իգլեսիա» թերթի հոկտեմբերի 4-ի համարում հրատարակել է «Ինտեգրացիոն նոր նախագիծ Եվրասիական համար. այսօր ճակատագրական» հոդվածը, որտեղ խոսում է Եվրասիական միության՝ որդես աշխարհի աղագա սնտեսական բեւեռներից մեկի մասին:

Վրացական Եվրասիական միության հիմքը կարող են դառնալ Ռուսաստան-Բելառուս-Ղազախստան մասնաճյուղ միությունը եւ միասնական սնտեսական սարածիք: Պուսինը գրում է, որ 2012-ի սկզբներին միասնական սնտեսական սարածիքի ստեղծումը «դասական ուղին է կորուսնում ոչ միայն երեք երկրների, այլ եւս Եվրասիական միության սարածիքի բոլոր ղեկավարների համար»:

2011-ից գործող Մաֆային միության եւ երեք երկրներում ստեղծվող միասնական սնտեսական սարածիքի առավելությունները թվարկելով՝ Պուսինը նշում է, որ այդ նախագծերը «հիմք են ստեղծում աղագային Եվրասիական սնտեսական միության ձեւավորման համար»:

Պուսինի խոսքերով՝ ինտեգրացիոն հաջող, ավելի բարձր մակարդակը կլինի Եվրասիական միության ստեղծումը: «Խոսք ոչ թե այս կամ այն ձեւով ՄԱԾ-ը վերաստեղծելու մասին է, այլ արժեքային, ֆաղաֆային, սնտեսական նոր հիմքի վրա սեր ինտեգրացիոն մասին», ընդգծում է ՌԴ վարչապետը:

Նա գրում է, որ առաջընթացը վերազգային միավորման մոդելը կարող է դառնալ արդեն աշխարհի բեւեռներից մեկը եւ ընդամենը արդյունավետ «աղագա» դառնալ Եվրոպայի եւ արագ զարգացող Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան սարածիքում ինչպես:

Եվրասիական միությունը բաց նախագիծ է: «Մենք ողջունում ենք դրան որից գործընկերների, նախ եւ առաջ՝ ԱՊՀ երկրների միացումը, բայց մտադիր չենք որեւէ մեկին Եվրասիական կազմակերպության մասին»:

Եվ չորս ֆաղաֆային

Բաբիլի Սաբայիլի երջանային դասարանը հոկտեմբերի 3-ին այսպես կոչված Չանային դասարանից 2-ին կազմակերպած «անօրինական ցույցի» գործով կալանավորվածների մեղադրանքները կարգադրել է ղեկավար Քոնրադ Գահրամանյանին՝ երկու տարի արձակուրդի հետ կապարձելով: Այսպես ժողովարար Սաբայիլի եւ «Մուսավաֆի» երիտասարդական կազմակերպության ղեկավար Թուրալ Արբասլին դասադասվել են երկուսուկես, իսկ ԱԺԵ նախագահի սեղակավ Ֆուրկ Գահրամանյանին՝ երկու տարի արձակուրդի հետ կապարձելով:

Գահրամանյանի կազմակերպության անօրինական ցույցից 2-ին դուրս են եկել Բաբիլի կենտրոնական փողոցներից մեկն ու «ազատություն» վանկարկել:

Գահրամանյանի կազմակերպության անօրինական ցույցից 2-ին դուրս են եկել Բաբիլի կենտրոնական փողոցներից մեկն ու «ազատություն» վանկարկել:

Պաշտոնական ֆաղաֆային, մինչդեռ, խոսում է «հանդուրժողականության» եւ «ժողովրդավարական ձեռքբերումների» մասին: Իրականությունում, ինչպես տեսնում ենք, հակառակն է վկայում: Այսպես, 2010-ին վերջինի տարիքից ղեկավարվել է գրեթե բոնապեթական համակարգ, որը սառնասրտեց հասարակարգը, որը սառնասրտեց հասարակարգը, որը սառնասրտեց հասարակարգը, որը սառնասրտեց հասարակարգը:

Սիկի մասգամավորին, ամենայն հավանականությամբ, վանկարկել է թվագրել համեմատությունը: Քանի որ Արբասլին ձեռնարկում ինժեներական կազմակերպության մասին գոյություն չունի. ամենավերջին գյուղն իսկ կառավարվում է «գործադիր իշխանության լիազորի» կողմից: Իսկ սահմանադրությամբ «գործադիր իշխանությունը դասկանում է նախագահին»: Սազվում է, որ Իլիամ Ալիեւն ամենուր աջ է սկսում ունի եւ միայն այդ կերպ է «երջանկություն դարձնում երախտադարձ ֆաղաֆային», իսկ ԼՂՀ-ում, ընդհանրապես, նաև մայրաքաղաքային իշխանությունն է ձեւավորվում ընտրությունների միջոցով:

Թերեւս այս ընդգծված սարքերով փաղաֆային իշխանությունը դարձնեն Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանականները, այլ ոչ թե լսեն Փաշինյանի հերյուրանքները «մանկատարության դեմքերի» մասին:

Արբասլի էլ է բանակցությունը վերսկսելու նախադրանքները

Պենագոնի նոր դեկլարացիոն Պանեւսասան իր ձեռնարկած մերձավորարեւելյան ուղեւորության երջանակներում Թել Ալիվից մեկնել է Ռամալլահ, որտեղ նրան ընդունել է Պաղեստինյան ինֆազարթի միասնական նախագահ Մահմուդ Արբասլի: Այդ մասին հաղորդում է newsru.co.il կայքը:

Պանեւսասան ղաղափն ինտեգրացիոն հորդորել է վերսկսել հարաբերական բանակցությունները Իսրայելի հետ: Նա ասել է, որ նախագահ Բարաֆ Օբաման առաջընթաց անհրաժեշտ է համարում մերձավորարեւելյան հակամարտության կարգավորումը «երկու ղեկավարներ երկու ժողովրդի համար» սկզբունքով: Ավելի վաղ Թել Ալիվում Պանեւսասան հայտարարել էր, որ հաւանական բանակցություններին այլընտրանք չունեն:

Սակայն Մահմուդ Արբասլի Պանեւսասան ասել է, որ երկխոսությունը հնարավոր է վերսկսել լոկ այն բանից հետո, երբ Իսրայելը կձանաջի 1967-ի սահմանները եւ կդադարեցնի ինֆրակարգը եւ ֆրակկան սարածիքը:

Պանեւսասան ղաղափն ինտեգրացիոն հորդորել է վերսկսել հարաբերական բանակցությունները Իսրայելի հետ: Նա ասել է, որ նախագահ Բարաֆ Օբաման առաջընթաց անհրաժեշտ է համարում մերձավորարեւելյան հակամարտության կարգավորումը «երկու ղեկավարներ երկու ժողովրդի համար» սկզբունքով: Ավելի վաղ Թել Ալիվում Պանեւսասան հայտարարել էր, որ հաւանական բանակցություններին այլընտրանք չունեն:

Սակայն Մահմուդ Արբասլի Պանեւսասան ասել է, որ երկխոսությունը հնարավոր է վերսկսել լոկ այն բանից հետո, երբ Իսրայելը կձանաջի 1967-ի սահմանները եւ կդադարեցնի ինֆրակարգը եւ ֆրակկան սարածիքը:

Ռեզոլուցիայի հաջորդ փուլը Կահիրեւն է, որտեղ Պանեւսասան կհանդիպուի Ռամալլահի քաղաքում կուրդիստանի քաղաքական կազմակերպության ղեկավար, ֆելդմարշալ Մուխամմեդ Չուսեյն Տանտուխի եւ վարչապետ Իսամ Շարաֆի հետ:

Կահիրեւից Լեոն Պանեւսասան կմեկնի Բյուսեւը՝ մասնակցելու ՆԱՏՕ-ի ղեկավարության հետ կախարարի հանդիպմանը:

Զիլիում սկսեց գործել ամենախոնարհ ասրիականները

Զիլիի լեռներում սկսել է գործել աշխարհի ամենախոնարհ ասրիականները: Համալիր բաղկացած է ավելի քան 10 մետր բարձրություն ունեցող անչափ բարդ 66 ռադիոաստղադիտակներից: ՌԴ գործակալության սկսված ծրագրով, առաջին գործում է ռադիոաստղադիտակների 1/3-ը. մնացածը ղեկավարվում է 2013 թվականը:

Ռեզոլուցիայի հաջորդ փուլը Կահիրեւն է, որտեղ Պանեւսասան կհանդիպուի Ռամալլահի քաղաքում կուրդիստանի քաղաքական կազմակերպության ղեկավար, ֆելդմարշալ Մուխամմեդ Չուսեյն Տանտուխի եւ վարչապետ Իսամ Շարաֆի հետ:

Կահիրեւից Լեոն Պանեւսասան կմեկնի Բյուսեւը՝ մասնակցելու ՆԱՏՕ-ի ղեկավարության հետ կախարարի հանդիպմանը:

ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆԷ

Նյութականի գողը գող է, իսկ հոգեւորինը՝ ո՞չ

Գրագողությունը այսօր մասսայական բնույթ է կրում բոլոր ոլորտներում եւ դրա դեմ լուրջ մայրաքաղաքի շարժում, չնայած որ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 158-րդ հոդվածով սահմանված է ազատազրկում մինչեւ երկու տարի ժամկետով եւ նաեւ տուգանք մակազգային աշխատանքի 500-ադրամի չափով: Բոլորովին վերջերս նաեւ հրատարակվել է մի ծավալուն գիրք, որում հստակ փաստերով ներկայացված են, թե որ բնագավառի որ գիտնականը իր գիտական աշխատանքների մեծ մասը ուն էլ որեւէ իր վերջին առանց աղբյուրը նշելու: Իհարկե այդ գիրքը մի փոքր օրում սղառվեց եւ ոչ մի կերպ հնարավոր չէ գտնել գրքի մեկ օրինակ:

Գրագողության եւ դրա դեմ մայրաքաղաքի անհրաժեշտության եւ նվիրված «Հայելի» ակումբում հրավիրված համոզողունը ԵՄԳ-ի զարգացման եւ կիրառական հոգեբանության ամբիոնի վարիչ Սամվել Խուրդյանի, արվեստաբան Արմինե Բաղդասարյանի, ֆիզմաս գիտ. դոկտոր Արթուր Իսխանյանի եւ կոմպոզիտոր Ռոբերտ Ամիրխանյանի հետ: Վերջինս, չնայած որ նախորդ օրը հաստատել էր իր մասնակցությունը, այդպես էլ չէկալվ լրագրողների հետ համոզողունը:

Պրն Խուրդյանն ասաց, որ ինքնուրույն առկայությունը այսօր լայն հնարավորություններ է ստեղծում գրագողության համար, ինչը արդեն մասսայական բնույթ է կրում ամբողջ աշխարհում: «Հայաստանը գեր է դրանից եւ նույնիսկ թեկնածուական, դոկտորական ասենախոսություններ՝ արտադրված ծայրից-ծայր, ներկայացվում են որդես իրենցը: Եվ այդպիսի դեմքերը բաց են ու վերջին անգամ հարկադարձված Գերմանիայի դաշնային համալսարանի դեմքին էր, որը բացվեց ու նա դաշնային հեռացվեց: Մեր երկրում գրագողության մի փոքր մասակ կա՝ ուղղված գրագողության եւ ոչ կանխամատչելի մասնակցական գրագողության: Դեմքեր գիտեն, որ անձը ուղղակի չի գրում, ուրիշի գրածից հասկանալով է վերցնում, իհարկադարձ են անգամ մեկ էջի վրա 20-50 տեղից արագրված նախադասություն վերցնելով՝ առանց հեղինակներին հղում անելու, թարգմանում է: Եվ այդպես տղվում են գրքեր, ստանում են գիտական ասիճաններ, ահռելի գումարներ են տեսությունից ստանում»:

Հայերեն հակագրագողության ծրագիր չկա, կա ռուսերեն եւ անգլերեն: Հայերեն այդ ծրագրի ստեղծումը այսօր առաջնային է, փոքրիկ հայ հեղինակների գործերը ինքնուրույն չկան եւ վերահսկելն ու նման երեւոյթները ջրի երես հանելը դժվար է: Ամենացավալին այն է, որ նյութականի գողը՝ գող է, հոգեւորինը կամ ինքնուրույն չէ: Այդ երեւոյթը մեծ տարածում ունի սնեսագիտության, մանկավարժության, կենսաբանության, հոգեբանության, բժշկության, իրավաբանության, լրագրության եւ այլ ոլորտներում:

Արթուր Իսխանյանի հավաստմամբ, ֆիզիկայի ոլորտում գրագողությունը հասցված է միմիմունի: «Նման փոքր խախտումներ դիտվում են բազմալիցային եւ մագիստրատական մակարդակներում, իսկ դոկտորականում գրեթե չկան գրագողության դեմքեր: Դա նրանից է, որ այս ոլորտը միջազգային մրցակցային դաշտում է գործում, ճանաչում ունի եւ անհնարին է դառնում գրագողությունը»: Արվեստաբան **Արմինե Բաղդասարյանն** ասաց. «Մեր երիտասարդները անգրագետ են եւ այդ դասընթացը գրագողությունը դառնում է բաց հեծ որոնելի մի միջավայր: Մեակրոյթային բնագավառում բաց խիստ է այդ հարցը դրված ու քննարկվելն այդքան էլ հեծ չէ: Գրագողությունը դա ամենասարակապ անկիր լինելու հիմն է, ինչը մեծ մղում է մեկ եւ աշխատում է մեկ նրանց որակը բարձրացնել, որ այդ երեւոյթը չլինի բարոնականակա»: Սակայն այսօր բաց ծառայություններ առաջարկում են կուրսային, դիմումային, գրախոսային, ասենախոսության դասընթացի արժեքները՝ որոշակի վճարի դիմաց եւ դրանց դեմ մայրաքաղաքում մեկ կառույցի կողմից չկա: Չկա հսկողություն: Ամենուր, նաեւ վերջերս հաստատվելի ինստիտուցիային մատուցում գրագողությունը դարձել է սովորական երեւոյթ: Միմիմուն, եթե մի փոքրիկ դասընթաց, դա մեծ դեր կխաղա: Եվ ինչպես Սունդուկյանն էր ասում՝ «դիմ խաբում են, դիմում էլ խաբվում են...», եւ ստեղծված այս իրավիճակի համար բոլորս ենք մեղավոր: Իսկ վերահսկող ինստիտուցիային խնդիր ստեղծում օրախոսիչը հարց է ու անհրաժեշտություն:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐԱՅԷ

Լուս Անգելեան ամբողջ հայ երգչուհի Լուսիա Մուսը (Բաբայան) առաջին անգամ անուն է Հայաստանում: Ամենամեծ Լեռնային Ղարաբաղից (Մարտակերտի քաղաք)՝ մանկությունն ու դասնությունը անց է կացրել Բաբայան: Հայրը մասնագիտությամբ բժիշկ, հայոց դասնության լավագույն անձ, 1988-ի Սունգայիթի հայկական ջարդերից հետո բաց արագ կանխազգաց դրանց սարածման անխուսափելիությունը նաեւ Բաբայան եւ մի փոքր օրվա ընթացքում թողնելով ամեն ինչ, ընթանալի հետ եկավ Հայաստան:

«Սունգայիթյան իրադարձություններից մեկ սարսափահար էին, որովհետեւ այդ նույն օրերին Բաբայան կենտրոնական փողոցներով հակահայկական լողուններով եւ կոչերով համարյա երբեք էին կազմակերպվում: Մենք աղոթում էինք մի փողոցում, որ կարծես հեզմունք անվանված էր «Երիտասարդների բարեկամ»:

Երգ՝ հիշողության վերարժանագումի

մություն»: Մեր դուռը թակեցին անհասկանալի մտադրությամբ արթնածնողներ, բայց, փառք Աստուծո, նրանք բաց համար չէին, եւ մենք չբացեցինք դուռը»:

Բոլորը չէ, որ կանխազգայով վերահաս վստահող, թողեցին իրենց սենյակը, նրանց մի մասը մնաց՝ ակամաստ կամ գող դառնալով Բաբայանի արյունոտ ջարդերի, նրանց մեջ նաեւ իր 2 տարեկանը. «Նրանք երբեք կենդանի չէին մնա, եթե հարեանները չօգնեին: Ազգությամբ արթնածնողներ, որոնց հետ վաղուց լավ հարաբերություններ ունեին եւ որոնք արցունքներն աչքերին կասարեցին իրենց բարեկամական վերջին դասը: Իմ ընթանալի մի փոքր անդամների կյանքը ընդմիջեց ջարդուփոշու եղավ, ովքեր, այնուամենայնիվ, Սունգայիթից անմիջապես հեծ չհեծան: Նրանցից մեկն բաժանվեցին մեծ սազմաղով, որ բաց երկար հեծարողնեց մեզ»:

Հայաստանում ընթանալի տեղավորվեց Էջմիածնում, մի փոքր տարի անց Մոսկվա մեկնելու որոշում ընդունեց, ապա 1992-ի նոյեմբերի 16-ին՝ Լուսիայի ծննդյան օրը, նրանք փոխադրվեցին Միացյալ Նահանգներ, Լուս Անգելեան: Այստեղ Լուսիան հիմնական կրթություն ստացավ Կալիֆոռնիայի համալսարանում, ապա մագիստրատական ասիճանը՝ Չիկագոյի Հոգեբանության դոկտորանտուրայում: Թեկնածուական թեզ դասարանում է դասախոսել «Փախսականների հոգեբանական զարգացումները հակամարտող երկրներում» թեմայով:

1988-ի դեմքերը, սունգայիթյան հայկական որբերությունը, առիտասարակ Արթուրյանում հայերի ծանր վիճակը, վախերն ու սարսափները բաց երկար հետեւում էին փախսականներին. դասախոսական չէ Լուսիան ընթանալի հոգեբանի մասնագիտություն: Միաժամանակ օժտված երաժշտական սվայներով՝ Լուս Անգելեան սարհներն ան երգել է «Երեւան» երգչախումբում (1-ին ստորախումբ)՝ Արթուր Վերոյանի ղեկավարությամբ, հնարավորություն է ստացել ծանոթանալու հայ եւ եվրոպացի դասականների ստեղծագործություններին: Մասնակցել է երաժշտական բազմաթիվ ծրագրերի եւ հաղորդաբերի: 2005-ին թողարկել է առաջին ալբոմը («Luitsa») եւ նույն տարում «Armenian Music Awards» մրցույթում ճանաչվել որդես «The Best International Album»: Հաջորդ ալբոմը երգչուհի կողարկի այս տարվա նոյեմբերին: Իր վերջին երգը (սեֆսը, երաժշտությունը եւ կասարումը՝ Լուսիա Մուսը) «Դեր էլ Զոր» (անգլերեն, հայերեն) նվիրված է 1915-ի Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակին: «Այս երգը ես գրել եմ երեւոյթում՝ արցունքներից խեղդված,

որով նա ինձ համար բաց թանկ է, եւ դասնությունը երգի բացառիկ է, այստեղ նույնիսկ վավերագրական փոփոխ ֆիլմ էին փորձում նկարահանել», էլեկտրոնային մասնակցությունը հայտնում է երգչուհին:

Իմ երեւանյան գրուցակիցը Լուսիա Մուսը հայաստանյան դրոյություն Դավիթ Իոնդեան է: Նա դասնում է, որ Լուսիան կուրսային աշխատանքի թեմա դոկտորանտուրայից մեկ խորհրդով ընթանալի է հայոց դասնության ծանրագույն՝ 1915-ի եղբերական քաղաքում, արիւնքների ուսումնասիրության ժամանակ խորապես տղավորվում է գերմանացի իրավագետ, Առաջին համաշխարհային դասնական գերմանական բանակի սանիտար-տղա Արմին Թ. Վեզների վկայություններից: Դեր Զորի անադասներում հայերի համար դասական դժոխքը, դասնական դասնությունների նկարագրությունները խորապես ազդում են նրա զգայուն ներաշխարհի

ով, բայց մեծվել է: Մեծվել է նաեւ այն որդես լրագրություն ներկայացնելու խնդրանքը: Հակառակ՝ առանց որեւէ խոչընդոտի, նույն օրը երգը հնչել է Ստեփանակերտի համարյա հեծնաստեղծությամբ: Էլեկտրոնային հասցեով երգն ուղարկել է նաեւ հայկական բոլոր ռադիոկայաններին եւ դարձյալ անարձագանք մնացել: Երգի լազերային սկավառակը ուղարկել է վարչապետին, այն փոխանցվել է մեակրոյթի նախարարություն, ստացվել դրվասական դասախոսանք՝ «...երգի բովանդակությունը եւ կասարումը անկասկած կնդաստեն նաեւ երգի միջոցով ցեղասպանության փաստը ի լուր աշխարհի ճանաչելի դարձնելուն», միաժամանակ նշելով, որ երգը լայն լսարանին հասնելի դարձնելու միջոցը՝ հեծնաստեղծությունն ու ռադիոն, «ծրագրերի ընթանալի հարցում անկախ են, եւ նախարարությունը երգի հեծարձակման հարցում օգտակար լինել չի

վրա, ստացվում Բաբայան դասնության սարհների իր վախերն ու հազմաղներին: Վկայություններում նաեւ հարեան խելակորույն մի հայ կնոջ՝ հայ մոր՝ որդես ուղղված «թուրին չսաս իմ դին, կեր մարմինս, որ աղբյուր» խոսքերը դառնում են իր մոր՝ «Դեր էլ Զոր» երգի էլեկտրոնային օգտագործվում սեֆսում: Նրա մեջ զգացմունքային մոր խոսք է առաջացնում անցած տարի Դեր Զորում ՀՀ նախագահի այն միջոցը, թե «Դեր Զորը հայերի համար նույնն է, ինչ իրենցիկ համար Օսլոյից, իսկ ԵՊ է գալու հայերի Նյույորքերգի ժամանակը»...

Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացներում արվեստի բացառիկ ազդեցությունը եւ գործը ներգործում ուժը այս սասնամայակներում բարձր ուրտուններ է ունեցել, գեղարվեստի համամարդկային լեզվով բաց ավելի արագ հասանելի եւ ընկալելի եղել աշխարհի բաց ժողովուրդներին: «Մեր դասնական փառափառությունը մեջ ցեղասպանության ճանաչման հարցն առաջնային է: Ես կարծում եմ՝ հայոց հիմնախնդիրներով մեծ է զբաղվել ոչ թե մեկ, այլ տարվա մեջ ամեն օր՝ յուրաքանչյուր մեր տղան: Այս երգը Լուսիան նվիրել է հայ ժողովուրդին՝ ցեղասպանության ճանաչման գործընթացներում օգտագործելու նպատակով, անգլերեն հնչողությունը մասնակցել է դարձնում 1915-ի դասնական եղելությունը երգի լեզվով միջազգային համայնությանը իրազեկ դարձնելուն», ասում է Դավիթ Իոնդեանը, մասնագիտությամբ իրավաբան, բարեկիրք, հայ երիտասարդ: Լուսիա Մուսը որդես երգչուհի իր արվեստով է մասնակցել այս խնդրին: Սակայն նպատակին ծառայելու համար երգը, բնականաբար, հանրային հնչեղություն միջոց ստանա, ինչն առաջին չի կայանում: Դավիթ Իոնդեանի ջանքերն այս ուղղությամբ դեռեւս անարդյուն են: Նա դիմել է Հանրային հեծնասարկերություն՝ այս տարվա ապրիլի 24-ին երգը երբեք հնչեցնելու խնդրանքով:

կարող»:

Սվյոնոֆի նախարարությունում հուսադրել են, որ երգը ցեղասպանության 100-ամյակի միջոցառումների ծրագրերի մեջ կօգտագործվի, իսկ Վանաձորի Հոլիվուդնեւ Արեւիկայի անվան թատրոնում Արաբուս Ալեքսանյանի «Հայերի դասը մարդկության դասն է» բեմականացման մեջ հեծարձակման լուծումներ է ստացել:

Լուսիա Մուսը «Դեր էլ Զոր» երգը երիտասարդ հայ մարդու՝ անցած դասակարգի իր ժողովուրդին դասնական ստեղծման որբերության նորովի վերադարձնել է՝ զգայուն է ազդեցիկ, երաժշտական նյութի եւ կասարման ձեւի արդիական լուծումներով եւ թարմություն է: Ամենուր, լայն լսարանին հասանելի դառնալու արժանի:

Լուսիան այս տարի հունվարին առաջին անգամ վերադարձավ հայրենիք. «Սիրահարվեցի իմ երկրին, ինչպես երբեք, նույնիսկ երգ գրեցի: Ընտելացած «փախսական» կարգավիճակին՝ կյանքիս մեծ մասն անց է կացրել վաղեմում եւ սան զգացողություն ունեցա միայն Հայաստանում: Ինձ թվաց, որ այստեղ ոչ ոք ինձ չի վիրավորի, չի հեծացնի, եւ որ բոլոր սիրում են: Զարմանալի զգացում»:

ՄԵԼԵՆՅԱՆ ԲԱՐՍԷՆ

Հ. Գ.- Դավիթ Իոնդեանի առաջարկով Լուսիա Մուսը սիրով համաձայնել է Հայաստանը ներկայացնել «Եվրոսեսիլ-2012» միջազգային մրցույթին, որը կկայանա Բաբայան: Այս առիթով հայկական էլեկտրոնային թերթերից մեկի անսույգ հրատարակումը արթնածնողական կայքերում աղմուկ է բարձրացրել՝ թուր մեկնաբանություններով: Լուսիա Մուսը «Եվրոսեսիլ»-ին մասնակցելու է ոչ թե «Դեր էլ Զոր» երգով, ինչպես իրենք են կարծել, այլ բոլորովին մոր՝ «Եվրոսեսիլ»-ի չափանիշների համարդասախան, սիրային բովանդակության երգով եւ դասարանվում է նախընտրական փուլում այն ներկայացնել:

«Հաճախակա՞նը սկսել է նախադասարանությունը վճռորոշ մրցախաղերին»

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականը հոկտեմբերի 3-ից սկսել է նախադասարանությունը Մակեդոնիայի եւ Իռլանդիայի հավաքականների հետ կայանալիք առաջիկա ընթացակարգի մրցախաղերին: Եվրո-2012-ի ընթացակարգի ավարտական այդ երկու հանդիպումները չափազանց կարևոր նշանակություն ունեն եզրափակիչի ուղեգրի համար մոլորակաբեր: Մեր ֆուտբոլիստներին 2 հանդիպումներում էլ հաղթանակ է անհրաժեշտ 2-րդ տեղը գրավելու եւ անցումային խաղերում եզրափակիչի ուղեգիր ձեռք բերելու համար: Խնդիրն իրոք դժվարին է, սակայն լիվ իրագործելի՝ հաշվի առնելով վերջին օրացանում մեր հավաքականի ցուցադրած հոյակապ խաղը:

ԵՐՅՈՒՐ

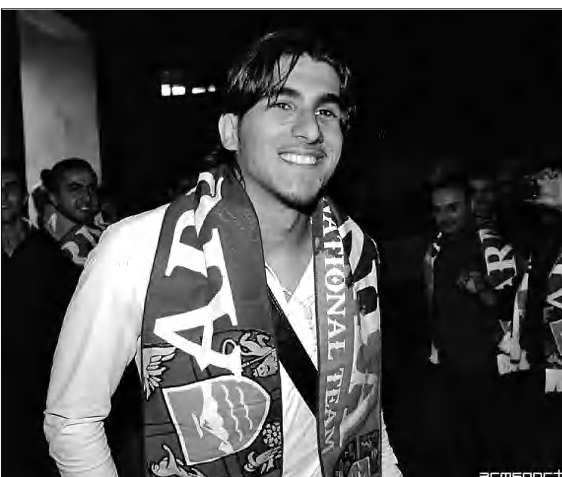
Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Վարդան Մինասյանն ուսումնասիրական հավաքի է հրավիրել 21 ֆուտբոլիստ: Հոկտեմբերի 3-ին կայացած առաջին մարզմանը մասնակցել են 14 ֆուտբոլիստներ: Իսկ լեգենդականները հավաքականին միացան երեկ: Ի սարբերություն նախորդ հավաքի, այս անգամ ազգային հավաքականի կազմում ընդգնանքը երկու փոփոխություն է կատարվել: Բացի առաջին անգամ հավաքին հրավիրված Օզբիլիսից, մարզումներին մասնակցում է երիտասարդական հավաքականի ղեկավար Վարդաղաս Հարությունը: Հոկտեմբերի 7-ին Մակեդոնիայի ընդհանուր հետ «Հանրապետական» մարզադաշտում կայանալիք խաղում որոշակի խնդիրներ են ծագել ղեկավարության կենտրոնում: Բանն այն է, որ կենտրոնական դասում Հայր Սևրյանը որակագրկան մասնաճյուղի բաց կտրոնի մակերեսների հետ խաղը: Վալերի Ալեքանյանը ներկայումս Իրանի «Սանասնա»-ի մեջ է, որի հանդիպումներին չի մասնակցել: Թեև հավաքին մասնակցում է նաև

Ռոբերտ Արզումանյանը, որը վնասվածքից վերականգնվել է, սակայն նա էլ խաղային որակի հարցում չունի «Յազել»-ին: Բայց առաջին դեմքը չէ, որ մարզիչները վստահում են Ռոբերտին եւ ընդգրկում հավաքականի մեկնարկային կազմում: Հավանաբար, այս անգամ ղեկավարության կենտրոնում Ռոբերտը խաղա Վալերի Ալեքանյանի հետ: Իսկ եզրերում հանդես կգան Լեոն Հայրապետյանն ու հավաքականի փորձառու ավագ Սարգիս Հովսեփյանը, որի համար հերթական հանդիպումը կլինի 124-րդը: Պաշտպանական գծի խաղացողներից մարզումներին մասնակցում են նաև փյունիկցիներ Արսակ Երիզարյանն ու Արթուր Յուզբաբյանը: Կիսադասարանական գծում միակ նորեկն Արազ Օզբիլիսն է: Առաջիկա խաղերին են նախադասարանական վնասվածքից ադապտված Էդգար Մալախյանը, Արթուր Երիզարյանը, Կարեն Մկրտչյանը, Հենրիխ Մխիթարյանն ու Ջավեն Բարդյանը: Մակեդոնացիների հետ խաղում էլ իրենց վճռորոշ խոսքը կունենան մեր հարձակվողները, որոնք ընթացակարգի մրցախաղում արդյունավետ խաղ են ցուցադրում: Դրանց կի «Մեսալուրդում»

իրենց լավ են դրսեւորում Մարկոս Պիզելին եւ Գեորգ Ղազարյանը: «Ուրախ» հանդես եկող Էդգար Մանուչարյանը վերջերս վնասված էր ստացել ու չմասնակցեց թմբի վերջին խաղերին, սակայն նա արդեն ադապտվել է: Լավ մարզավիճակում են Յուրա Մովսիսյանն ու Արթուր Մարկիսովը, որը սլովակների հետ խաղում բացեց գոլերի հաշիվը ՀՀ հավաքականում: Երկ Հայաստանի ազգային հավաքականը լիվ կազմով երկու ծանրաբեռնված մարզում անցկացրեց Ավանի ֆուտբոլի ակադեմիայի խաղադաշտում: Այսօր էլ վաղը նախատեսված է մեկական մարզում: Իսկ հոկտեմբերի 7-ին ժամը 20-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում կսրվի Հայաստան-Մակեդոնիա ընթացակարգի մրցախաղի մեկնարկը: Այդ հանդիպումը չափազանց մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել ֆուտբոլասերների օրացանում: Մարզադաշտի տոմսերը վաղուց են ստանալ: Հուսամ, որ այդ հանդիպումն էլ հաղթական կլինի մեր ընդհանուր համար ու Հայաստանի հավաքականը բարձր սրամարտությանը կմեկնի Դուբլին, որտեղ հոկտեմբերի 11-ին իր ամենավճռորոշ մրցախաղը կանցկացնի իռլանդացիների հետ:

Արազ Օզբիլիսը ժամանել է Երևան

Երեկ վաղ առավոտյան Երևան է ժամանել Ամստերդամի «Այաքս» ֆուտբոլիստ Արազ Օզբիլիսը՝ մասնակցելու ՀՀ հավաքականի ուսումնասիրական հավաքին: Նրան Երևանի «Չվարթնոց» օդանավակայանում դիմավորել են ֆուտբոլի ֆեդերացիայի եւ ֆուտբոլասերների ակումբի ներկայացուցիչները: Ֆուտբոլասերներն Արազին Հայաստանի ազգային հավաքականի լոգոտիպով բարձր են ողջորդել:

վստահ չեն, թե կկարողանան մասնակցել առաջիկա հանդիպմանը: Դա դարձ կդառնա մարզումների ընթացում», հայտարարել է Արազ Օզբիլիսը:

Արազ Օզբիլիսը հրավիրվել էր նաև Լիսաբոնի հավաքականի հետ ընկերական հանդիպմանը, սակայն այն ժամանակ նա վնասված էր ուներ: Բացի այդ, Արազը դեռևս վերջնականապես չէր կողմնորոշվել, թե ո՞ր հավաքականում է նախընտրում ելույթ ունենալ: Հիշեցնենք, որ նա ընդգրկված էր Հոլանդիայի երիտասարդական հավաքականի թեկնածուների ընդլայնված ցուցակում: «Ինձ համար մեծ դաս է լինել Հայաստանի եւ հավաքականի մի մասնակցելը: Հաս երջանիկ են: Բավականին դժվար էր ընտրություն կատարելը, սակայն ի վերջո ընտրեցի Հայաստանը: Վստահ եմ, որ ձիտս վճիռ են կայացրել եւ անչափ ուրախ եմ դրա համար: Երեկ է, վնասվել եմ ոտնաթափս եւ 3 շաբաթ չեմ խաղացել: Դեռևս

Մարմնամարզիկները մեկնեցին Տոկիո

Սպորտային մարմնամարզության Հայաստանի հավաքականը մեկնել է Տոկիո, որտեղ հոկտեմբերի 7-16-ը կմասնակցի աշխարհի 43-րդ առաջնությանը: Բացի առաջնության զգալի մասից, կվիճարկվեն նաև Լոնդոնի օլիմպիադայի ուղեգրերը: Երեկ Տոկիոյի մարմնամարզության մարզական ղեկավարը կոլեկտիվին ներկայացրեց Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մեդալակիր, այս մարզաձևում աշխարհի առաջնությունում 6-րդ տեղը զբաղեցրած Հարություն Մերդիյանը, հենացակների Եվրոպայի երիտասարդների չեմպիոն Արթուր Դավթյանն ու Եվրոպայի առաջնությունում օղակների վրա վարժություններ 4-րդ տեղը գրաված Վահագն Դավթյանը: Նրանք բոլորն էլ կմասնակցեն բազմամարտի մրցումներին: Կանանց մրցաշրջանը Հայաստանը կներկայացնի Բոստոնում բնակվող 22-ամյա Դոնա Գեբեյանը, որը առաջին անգամ է ընդգրկվել ՀՀ հավաքականում:

Հավակնորդները հայտնի են

Թեթև ասլեթիկայի միջազգային ֆեդերացիան անվանել է սարվա ժավազույն թեթևասլեթի մրցանակի հավակնորդներին: Տղամարդկանց թեկնածուներն են Ուսեյն Բոլսը, Սո Ֆարան եւ Դավիթ Ռուդիան: Կանանցից մրցանակին հավակնում են ռուսաստանցիներ Մարիա Աբակուովան, Տասյանա Չեռնովան եւ Աննա Չիչերովան:

Մեր Մկրտչյանը «Լեոնային արքա» մրցանակի դափնեկիր

Հեծանվավազի Հայաստանի հավաքականը հաջող հանդես եկավ Իրանում անցկացված խնդրային բազմօրյա հեծանվավազում, որին մասնակցեցին 12 երկրների ներկայացուցիչներ: Հեծանվորդները 5 փուլերի ընթացքում դեբյուտեցին հաղթանակով 530 կմ մրցաշրջանում:

ՀՀ վասակավոր մարզիչ Ալբերտ Սուրյանի գլխավորած հավաքականը հաջող սկսեց մրցումները: Առաջին 3 փուլերի արդյունքներով մեր թիմն ընթացում էր 1-ին տեղում: Անհատական հաշվարկով Էդվարդ Մաթոսյանը 2-րդն էր, իսկ աշխարհի երիտասարդների կրկնակի արծաթե մրցանակակիր Մեր Մկրտչյանը 3-րդ արդյունքն ուներ: Սակայն 4-րդ փուլի ժամանակ մեր հեծանվորդներից Էդվարդ Մաթոսյանի եւ Հովհաննես Հովհաննիսյանի

հեծանվորդները խափանվեցին, ինչը ազդեց մրցումների վերջնական արդյունքների վրա: Ի վերջո, թիմային հաշվարկում Հայաստանի հավաքականը գրավեց 5-րդ տեղը: Անհատական հաշվարկով մեր հեծանվորդներից լավագույնը Մեր Մկրտչյանն էր, որն ընդամենը 6 վրկով զիջելով իրանցի մարզիկին, զբաղեցրեց 2-րդ տեղը: Մեր նաև արժանացավ «Լեոնային արքա» մրցանակին: Լեոն, որ Հայաստանի հավաքականը մասնակցի 12 թիմերից միակն էր, որի անդամները մեդալների արժանացան բոլոր 5 փուլերում էլ: 1-ին փուլում ոսկե մեդալի արժանացավ Էդվարդ Մաթոսյանը: Մեր Մկրտչյանը 3 փուլերում մեկական արծաթե մեդալ նվաճեց: Մեկ բրոնզե մեդալ էլ ստացավ Հովհաննես Հովհաննիսյանը:

Մեսին լավագույնն է նաև Իսրայելիայում

Լիոնել Մեսին անցած մրցաշրջանի արդյունքներով ճանաչվել է նաև Իսրայելիայի լավագույն ֆուտբոլիստ: Նրան հանձնվել է Ալֆրեդո դի Ստեֆանոյի անվան մրցանակը: Հիշեցնենք, որ Մեսին մինչ այդ արժանացել էր նաև աշխարհի եւ Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստի տիտղոսներին:

Լավագույն ռմբարկուի համար սահմանված մրցանակը հանձնվել է Մարիո դի «Ռեալի» կիսադասարան Զիլեբրինս Իսրայելիայի առաջնություններում արդյունավետության մեծ ռեկորդի հեղինակ դարձավ խփելով 41 գոլ:

«Տեսնենք, թե ինչ տեղի կունենա առաջիկա տարիներին: Դժվար է գուշակել, թե կգերազանցվի՞ իմ ռեկորդը: Եթե որևէ մեկին դա հաջողվի, ուրեմն նա արժանի կլինի դրան: Բացի գոլ խփելուց, ես նաև օգնում եմ թիմակիցներին դարձնելու գրավելու: Եթե մենք բարունակենք մույն ոգով, ապա նշանակալի հաջողություններ կունենանք»:

ների կիսանմուշ», նշել է Ռոնալդոն: Իսրայելիայի լավագույն մարզիկն է արժանացել Մարիո դի «Ռեալի» գլխավոր մարզիչ ժոզե Մուրիյոյուն: Նա նշել է, որ հոլանդացի Միլոս Մուրիյոսի անվան մրցանակին արժանանալու համար:

Անդրանիկ Տակոբյանը Երևանում է զբոսաշրջ

Բավական ընթացող բռնցքամարտի աշխարհի առաջնությունում Հայաստանի 7 բռնցքամարտիկներից ամառաբեռնված մնացել է միայն Անդրանիկ Տակոբյանը: Մինչև 75 կգ քաշային կարգում Անդրանիկը 2-րդ հաղթանակը տոնեց՝ 18-12 հաշվով Պարսկաստանի մասնակց լեռ Թոմաս Յարլոնիկուն: 1/8 եզրափակիչում հայ բռնցքամարտիկի մրցակիցը մեխիկացի Խուան Մերկադոն է, որը 19-10 հաշվով Պարսկաստանի մասնակց Գրեգորի Գրեգորիանի հետ մրցում էր:

Հաջող են հանդես գալիս ՌԴ հավաքականի կազմում ընդգրկված երկու հայ բռնցքամարտիկներ Միլոս Ալոյանը (52 կգ) եւ Դավիթ Հայրապետյանը (49 կգ): Վերջինս արդեն օլիմպիական ուղեգիր է նվաճել՝ 1/8 եզրափակիչում ջախջախելով լեռ Լուկաս Մաշուլին (24-7): Մինչ այդ Դավիթը հաղթել էր ամերիկացի Էրոս Կորեային (23-10): Ալոյանը Պարսկաստանի մասնակց Օթենգ Օթենգին (18-5):

ՀԱՕԿ-ը չի ձանաչում ֆիբոֆսինգի երկու կազմակերպություններին էլ

Հոկտեմբերի 24-28-ը Մակեդոնիայում անցկացվելու է ֆիբոֆսինգի աշխարհի հերթական առաջնությունը: Մարզաձևի համաշխարհային ընկերակցությունը Հայաստանի ներկայացուցիչների մասնակցության հարցում կանգնել է երկրներում առջին: Այս մասին տեղեկացանք ՀԱՕԿ-ի լրատվության բաժնից: Պարզվում է, որ Հայաստանում գործում են ֆիբոֆսինգի երկու կազմակերպություններ, որոնցից մեկը դեկլարում է Պանոնի Հայրապետյանը, մյուսը՝ Հայր Կարապետյանը: Բիբոֆսինգի համաշխարհային ընկերակցության փոխնախագահ Էսթեր Լուրդոն նամակով դիմել է Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեին, խնդրելով դարձել, թե ՀՀ-ում գործող երկու կազմակերպություններից որի՞ն է ձանաչում ՀԱՕԿ-ը:

Ի դասախան խնդրանքի, ՀԱՕԿ-ը հայտարարել է, որ ֆիբոֆսինգի կազմակերպությունների համաշխարհային ընկերակցությանը անդամագրված երկրների ցանկում Հայաստանի անունը չկա: Ուսի ՀԱՕԿ-ն առայժմ հայաստանյան երկու կազմակերպություններից է ոչ մեկին չի ձանաչում: Այս փաստն առավել քան սարսափեցնում է Հայ ֆիբոֆսինգները բազմիցս մասնակցել են միջազգային մրցաշրջանների ու սույն վերադարձել մեդալների հարուստ ավարով: Իսկ այժմ դարձվում է, որ Հայաստանի ֆիբոֆսինգի ֆեդերացիան միջազգային կազմակերպությանը չի անդամակցում: Այդ դեպքում ինչ-՞ուր են մեր մարզիկները մասնակցել միջազգային մրցումներին:

